

KARATUN ALKUR'ANI DA LADUBBANSANSA

Manufofin hudubar

- Bayanin falalar koyon karatun Alkur'ani
- Gargaɗin mutane daga shagalta ga barin Alkur'ani
- Bayanin ladubban karanta Alkur'ani

Huduba Ta Farko

Yabo da godiya da kirari sun tabbata ga Allah, taimakonsa da gafararsa muke nema, kuma muna neman tsarinsa dag sharrin kawukanmu da munanan ayyukanmu, wanda Allah ya shiryar babu mai batar da shi, wanda ya batar babu mai shiryar da shi, kuma ina shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, shi kaɗai ne bashi da abokin taraiya. Kum aina shaidawa cewa, Annabi Muhammadu bawansa ne manzonsa ne. (Ya ku waɗanda sukayi imani kuji tsoron Allah yadda ya cancani aji tsoronsa, kada ku mutu face kuna musulmi). (Ya ku mutane kuji tsoron Ubangijinku wanda ya halicceku daga rai guda ɗaya, kuma ya halicci matarasa daga gare shi, kuma ya yada maza da mata daga gare su (su biyu). Ku ji tsoron allah wanda kuke yi wa juna magiya da shi, (kuma ku kiyaye zumunci, lalle Allah mai kula ne da ku). (Ya ku waɗanda suka yi imani kuji tsoron allah kuma ku faɗi magana ta daidai, sai allah ya gyara muk uaiyukanku, kum aya gafarta muku zunubanku, wanda yabi Allah da Manzonsa haƙiƙa ya rabauta rabauta mai girma). Bayan haka, lale mafi gaskiyar magana maganar Allah, kuma mafi kyawun shiriya shiriyar Annabi Muhammadu (ﷺ) kuma mafi sharrin al'amura (a addini) kaɗaggunsu, kuma duk wani kaɗaggen abu (a addini) bidi'a ce, duk wata bidi'a bata ce, duk wani bata kuma yana wuta.

Bayan haka;

Ya ku bayin Allah: Zancen mu game da littafin Allah, rabautarku na tare mafita daga fitinu. A cikinsa akwai labarin abin da ke gabanin ku, da kissar abin da ke bayanku, da hukuncin abin da ke tsakaninku. Shi ne tantancewa, ba wargi ba. Wanda ya bar shi don tsaurin kai sai Allah ya karya shi. Wanda ya nemi shiriya ba a cikin sa ba sai Allah ya batar da shi. Shi ne igiyar Allah mai ƙwari. Ambato mai hikima. Tafarki madaidaici, shi ne wanda soye-soyen zukata ba sa karkacewa da shi, harasa ba su rikicewa da shi, malamai ba sa ƙoshi da shi. Ba ya tsufa saboda yawan karantawa, abubuwan mamakinsa basa ƙarewa. Wanda ya yi magana da shi ya yi gaskiya. Wanda ya yi aiki da shi zai sami lada, wanda ya yi hukunci da shi ya yi adalci, wanda ya yi kira zuwa gare shi ya yi kira zuwa tafarki madaidaici. Wannan shi ne littafin Allah; ku mai da hankali wajen koyansa da karanta shi da tunani a cikinsa, ku sanar da 'ya'yanku shi, ku raine su a kan karanta shi da sonsa, har su saba da shi, sai halayensu su tsarkaka, zukatansu su tsarkaka, su kasance

daga mahaddatansa, domin yaro idan ya koyi Alkur'ani zai balaga yana mai sanin abin da yake karantawa a sallarsa, kuma haddace Alkur'ani a yarinta ya fi haddace shi bayan an girma, kuma yafi zama a kwaƙwalwa, yafi kafuwa da tabbatuwa, domin koyo a yarinta kamar zane ne a kan dutse.

Ya ku bayin Allah, ku ji tsoron Allah, ku himmatu da wannan littafi Allah mai buwaya da ɗaukaka ya ce:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تَجَارَةً لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾ لِيُوفِيَهُمْ أَجْرَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾ ﴾ [فاطر: ٢٩ - ٣٠].

(Haƙiƙa waɗanda suke karanta littafi kuma suka tsaida sallah, kuma suka ciyar daga abin da muka azurta su a boye da sarari, suna fatan wani kasuwanci da ba zai taɓe ba. Domin ya cika musu ladansu kuma ya ƙara musu daga falalarsa, lalle shi mai yawan gafara ne mai yawan godiya).

Kuma Allah ta'ala ya ce:

﴿ وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ مُرْتَبِلًا ﴿٤﴾ ﴾ [الزمل: ٤].

(Kuma ka kyautata karuntun alkur'ni iya kyautatawa).

Bukhari ya ruwaito cikin sahihinsa daga Usman ɗan Affan ya ce, Manzon Allah (ﷺ) ya ce, "Mafi alherinku shi ne wanda ya koyi Alkur'ani kuma ya koyar da shi".

Kuma daga Aisha (R.A) ta ce: Manzon Allah ya ce, "Wanda yake karanta Alkur'ani alhali yana ƙwararre a karatunsa yana tare da mala'iku jakadun Allah, masu girma, masu biyayiya. Wanda kuwa yake karanta shi yana in'ina cikinsa, yana masa wahala to yana da lada biyu). Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi.

Kuma Muslim ya rawaito daga Abu Umamata Al-Bahili ya ce, Na ji Manzon Allah (ﷺ) yana cewa, "Ku karanta Alkur'ani, domin shi zai zo ranar Alƙiyama yana mai ceto ga ma'abotansa".

Kuma an karɓo daga Abu Hurairah, daga Annabi (ﷺ) ya ce, "Wasu mutane ba za su taru ba a wani ɗaki daga ɗakunan Allah ta'ala suna karanta littafin Allah, suna bitarsa a tsakaninsu, face nutsuwa ta sauko musu, rahama ta lullubesu, mala'iku sun kewayesu, Allah ya ambace su cikin waɗanda ke wajansa". Muslim ne ya rawaito shi. Kuma an karɓo daga Abu Hurairata, Annabi (ﷺ) ya ce, (Za a zo da mahaddacin Alkur'ani ranar Alƙiyama sai Alkur'anin ya ce, "Ya Ubangiji ka yi masa ado". Sai a sanya masa kambin girma. sannan ya sake cewa, "Ya Ubangiji ka ƙara masa". Sai a sanya masa rigar girma. Sannan ya sake cewa: "Ya Ubangiji ka yarda da shi". Sai ya yarda da shi. sai a ce masa: Yi karatu ka ƙara ɗaukaka, sai ya ƙara samun kyakkyawan aiki da kowace aya da ya karanta". Tirmizi ne ya rawaito. Kuma hadisi ne kyakkyawa.

Wannan wani abu ke nan daga falalar karanta Alkur'ani da abin da mai karatun Alkur'ani yake da shi na lada. Kuma shi ne wasiyyar Annabi (ﷺ) wadda ya yi mana wasiyya da ita, kamar yadda Imamu Ahmad ya rawaito daga Abu Sa'id cewa, Annabi (ﷺ) ya ce, (Ina maka wasiyya da tsoron, Allah, domin shi ne kan kowane abu, kuma na hore ka da jihadi domin shi ne rahbaniyancin Musulunci.

Kuma ka lazimci ambaton Allah da karanta Alkur'ani, domin shi ne ruhinka a sama da matsayinka a ƙasa). Albani ya inganta shi.

Ya ku bayin Allah, haƙiƙa karatun Alkur'ani yana da ladubba daga cikinsu akwai:

1. Ikhlasa ga Allah (S.W.T) domin Annabi (ﷺ) ya bamu labari game da waƙanda za a rura wuta da su ranar Alkiyama su mutum uku ne: a cikinsu akwai mai karanta Alkur'ani, Annabi (ﷺ) ya ce game da da su, "Lallai Allah idan ranar Alkiyama ta yi zai sauko zuwa bayi, domin yin hukunci tsakanin su, kowace al'umma tana durƙushe, farkon wanda za a kira shi ne mutumin da ya haddace Alkur'ani, da mutumin da aka kashe a tafarkin Allah, da mutum mai yawan dukiya. Sai Allah ya ce da makaranci, Shin ban sanar da kai abin da na saukarwa Manzona ba? Sai ya ce, haka ne ya Ubangiji ka sanar dai. Sai ya ce, to me ka aikata? Sai ya ce, na kasance ina tsayuwa da karatunsa lokutan dare da rana. Sai Allah ya ce masa, ka yi ƙarya, Mala'iku ma su ce masa, ƙarya kake. Allah ya ce da shi, kawai ka yi nufin a ce, ai wane makaranci ne, kuma an faɗi haka. Sannan sai a ja shi zuwa wuta wa'iyazu billahi.
2. Ya karanta shi bisa tsarki. babu shakka kuwa karatunsa bisa tsarki shi ya fi daga karanta shi ba tsarki.
3. Daga ciki akwai: Yin asuwaki; domin Sayyidina Ali yana cewa, "Haƙiƙa bakunan ku hanyoyi ne na Alkur'ani, don haka ku daɗaɗa su da yin aswaki" Ibn Majah ne ya ruwaito. Kuma annabi (ﷺ) ya ce, (Haƙiƙa bawa idan ya tashi yana sallah sai Mala'ika ya zo masa ya tsaya bayansa, don ya ji Alkur'ani, ya kusanto, ba zai gushe ba yana saurare har ya sanya bakinsa a kan bakinsa, don haka ba zai karanta Alkur'anin ba sai ayar ta shige cikin Mala'ikan). Baihaƙi ne ya rawaito shi daga Aliyu (R.A). kuma Albani ya inganta shi.
Yana daga fa'idojin aswaki ga mai karatun Alkur'ani cewa ba zai fitar da wata ƙazanta daga bakinsa ba da zata cuci Mala'ika da ya zo sauraron.
4. Daga ciki akwai, neman tsarin Allah daga shaidan la'anne, domin Allah ta'ala ya ce:

﴿ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴾ [النحل: ٩٨].

(Kuma idan za ka karanta Alkur'ani to ka nemi tsari da Allah daga shaidani tsinanne).

Wasu malamai suka ce: wajibi ne karanta isiti'aza yayin karatun Alkur'ani, saboda zahirin umarni. Sauran malamai kuwa suka ce, Mustahabi ne.

Sigar da aka fi so ita ce:

(أعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم من همزه ونفخه ونفثه).

Ma'ana: (Ina neman tsari da Allah mai ji masani, daga shaidan la'anne, daga zungurinsa da busarsa da tofinsa).

Kamar yadda hakan ya tabbata daga Annabi (ﷺ).

5. Daga ciki: akwai yin bisimillah. Ya wajaba mai karatu ya kiyaye karanta bisimillah a farkonkon kowace sura ban da (Bara'a). Domin ya tabbata cewa

Annabi (ﷺ) ana sanin karwewar sura (a karatunsa) da fara sura ta gaba da bisimillah, sai a guri ɗaya shi ne tsakanin Anfal da Bara'a.

6. Daga ciki akwai karanta Alkur'ani dalla-dalla. Domin Allah ta'ala ya ce:

﴿وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً﴾ [المزمل: ٤].

(kuma ka kyautata karatun Alkur'ani iyakar kyautatawa).

Ummu salama ta siffanta karatun Manzon Allah (ﷺ) da cewa, karatu ne da ake rarrabe shi harafi bayan harafi.

Bukhari ya ruwaito daga Anas cewa, an tambaye shi game da karatun Annabi (ﷺ)? Sai ya ce, "Ya kasance yana jan karatunsa". Sannan ya karanta "Bismillahir Rahmanir Rahim), yana mai jan "Allaah" - Ma'ana ja na ɗabi'a wato harka biyu - yana jan "Arrahman", yana jan (Arrahim). Bukhari da Muslim sun ruwaito daga Ibn Mas'ud cewa, wani mutum ya ce masa, Ni nakan karanta Almufassal (wato daga Hujurat zuwa Nass) cikin raka'a ɗaya. Sai Abdullahi ya ce, "Gaggatsa karatu kamar kana gaggatsa waƙa"? Yana masa inkarin saurin karatun. Hakiƙa wasu mutane suna karanta Alkur'ani amma ba ya wuce ƙashin haƙarƙarinsu. Idan Alkur'ani ya shiga zuciya ya kafu a cikinta sai to zai yi amfani.

7. Daga cikin akwai kyautata murya da Alkur'ani; An karɓo daga Barra'u (R.A) ya ce, "Na ji Annabi (ﷺ) yana karanta wattini wazzzaitun a cikin sallar isha'i, ban taɓa jin wanda ya fishi kyan sauti ko kira'a ba". Bukhari ne ya ruwaito.

Domin faɗinsa (ﷺ) "Ku kyautata Alkur'ani da sautukanku, domin kyakkyawan sauti yana ƙarawa Alkur'ani kyawu". Hakim ne ya ruwaito shi daga Bara'u bn Azib. A wata ruwayar, (Kyan murya ado ne ga Alkur'ani) Albani ya inganta shi daga hadisin Ibn Mas'ud.

8. Yana daga cikin ladubban karatun Alkur'ani rera shi: Wannan yana bin abin da aka ambata na kyautata sauti. Domin Annabi (ﷺ) ya ce, "Ba ya daga cikinmu wanda ba ya rera karatun Alkura'ni ba". Bukhari da Muslim ne suka ruwaito shi daga Sa'ad bn Abi waƙƙas. Hakanan hadisin da Annabi yake cewa, "Allah bai yi sauraro ga wani abubu ba kamar yadda yake sauraro ga wani Annabi mai kyan sauti da ya ke rera karatun Alkur'ani). Bukhari ne ya ruwaito shi daga Abu Hurairata.

Ya ku bayin Allah,

9. Yana daga ladubban tilawa tsayawa a kan ayoyi. Koda tana da alaƙa da ta gabonta wajan ma'ana. Domin ya zo a hadisi sahih daga Annabi (ﷺ) cewa ya kasance yana yayyanka karatunsa aya aya. Alhamdulillah Rabbil Alamin, sai ya tsaya. Arrahmain rahim, sai ya tsaya. Imam Ahmad ya ruwaito shi daga Ummu Salamah.
10. Yana daga cikin su, kada wani mutum ya daga muryarsa da karatunsa a kan na ɗan'uwansa, domin daga murya a cikin wannan hali cutarwa ne ga maƙocinsa. Ya zo a cikin hadisin Annabi (ﷺ) ya ce, (Kowane daga cikinku mai ganawa ne da Ubangijinsa, don haka kada sashinku ya cuci shashi. Kada sashinku ya daga (murya) bisa sashi wajen karatu).

11. Sannan idan ya ji gyangyadi to sai dakata da karatun. Domin Ahmad da Muslim sun rawaito, daga Abu Hurairah daga Annabi (ﷺ) ya ce: (Idan dayanku ya tashi da dare, sai karatun Alkur'ani ya rikice masa a harshansa, bai san mai yake cewa ba, to ya kwanta). yana nufin: Ya je ya yi barci, don kada ya cakuda Alkur'ani da wani abu, ko ayoyi su cakude masa, ya gabatar da wasu ya jinkintar da wasu, ko ya yi shirme ya fadi wasu haruffan da ba su ciki, da makamancin wannan. To zararar ya ji barci zai kama shi, to ya wajaba ya je ya kwanta.
12. Sannan kada ya karanta Alkur'ani a ruku'i ko sujjada. Saboda fadinsa (ﷺ): (Hakika ni an hana ni karanta alkur'ani a ruku'i, ko sujjada. Shi ruku'i ku girmama Ubangiji a cikinsa. Ita kuwa sujjada ku yi kofarin yin addu'a (a cikin ta), tabbas a amsa muku). Dalilin wannan, shi ne abin da Shaihu'l Islam-Allah ya ji kansa- yake cew, "Shi ruku'i da sujjada suna daga guraren kaskan da kai, don haka bai kamata a karanta Alkur'ani a wajan kaskantar da kai ba, tasbihi ne kawai, da tsarkake Allah (S.W.T) a cikinsu".
- In afaɗar abin da kuke ji, ina neman gafarar Allah gare ni da ku da sauran Musulmi daga dukkan zunubi, lallai shi mai gafara ne mai jin kai.

Huduba Ta Biyu

Godiya ta tabbata ga Allah, tsira da aminci su tabbata ga mafi dayantakar manzanni Annabinmu Muhammadu da alayensa, da sahabbansa gaba daya.

Yaku bayin Allah, hakika yana daga abin da ya kamata ga mai karatun Alkur'ani yayi kuka yayin karatu domin Allah ta'ala ya ce yana yaban mumina da haka: (kuma suna kifuwa bisa habobinsu suna kuka, kuma yana kara musu tsoron Allah).

Kuma an karbo daga Ibn Mas'ud ya ce: Annabi (ﷺ) ya ce min: "Ka karanta min Alkur'ani". Na ce, Yanzu na karanta maka bayan kai aka saukarwa? Ya ce: "Ni ina son na ji shi daga wani na". Sai na karantam masa suratun Nisa'i har na zo in da Allah ya ke cewa,

﴿ كَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴾ [النساء: ٤١].

Ma'ana: (To yaya lamarinsu zai kasance yayin da muka zo da mai shaida daga kowa ce al'umam kuma muka zo da kai mai shaida a kansu) Sai ya ce: «Ya ishe ka hakanan). Sai ga idanunsa suna zubar da hawaye. Bukhari ya rawaito.

Wani sahabi ya ce, (Na zo wa Annabi (ﷺ) ya na sallah, cikinsa na da fugin kamar fugin tukunyar tasa a kan wuta). Yana nufin saboda kuka. Nasa'i ne ya rawaito.

Daga cikin ladubban karatun Alkur'ani akwai bukatar tutuntuni a kan ma'anonsa yayin karatunsa. Wannan kusan shi ne mafi muhimmancin ladaban karatun Alkur'ani gaba daya, kuma shi ne amfanin karatun na hakika. Ga shi Allah ta'ala ya ce:

﴿ كَتَبْنَا إِلَيْكَ مَبْرُوكٌ لِيَذَّبُوا عَنِتَّهُمْ وَلِيَسْتَدْكُرُوا أَوْلَاءَ آلِ الْبَنِي ﴾ [ص: ٢٩].

(Litatafi ne da muka saukar da shi mai albarka domin su yi tuntuntuni game da ayoyinsa, kuma domin ma'abota hankali su wa'azantu).

Shi kuwa ba ya samuwa sai ga wanda ya yi tunani cikin zancen Allah mai girma da daukaka, ya halarto da girmansa (S.W.T) ya yi la'akari cikin zantuttukan Alkur'ani, ya halarto cewa, yana karatu ne da niyyar fhaimta da aiki da abin da yake karantawa. Amma mai karanta Alkur'ani da harshe, yayin da zuciyarsa ta ke wani gurin ba zai sami amfanin da ake samu daga karatun Alkur'anin ba. Allah ya ce,

﴿ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْءَانَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴾ [محمد: ٢٤].

(Yanzu ba za su yi tuntuntuni cikin Alkur'ani ba, koko a kan zukatan su akwai kwaduna ne).

An karbo daga Huzaifah, ya ce, Na yi sallah tare da Annabi (ﷺ) wani dare sai ya fara karatun BaKara, sai na ce, Zai yi ruku'u wajan aya ta dari, sai ya zarce; na ce zai yi ruku'u wajan aya ta dari biyu, sai ya zarce, na ce, zai yi raka'a guda ne da ita, sai ya wuce ya fara Nisa'i ya karance ta, ya fara Ali Imrana ya karantata, yana karatu a hankali, idan ya zo ayar tasbihi, sai yayi tasbihi, idan ya zo ayar roko sai ya roka, idan ya zo ayar neman tsari, sai ya nemi tsari, sannan ya yi ruku'u...). Nasa'i ne ya rawaito shi.

Hakika Annabi (ﷺ) ya ba mu labarin Khawarijawa, da cewa su mutane ne da suke karanta Alkur'ani, amma ba ya wuce maƙogwaransu. Hakanan Manzon Allah (ﷺ) ya ce, (Wanda ya karanta Alkur'ani a kasa da kwana uku ba zai fahimce shi ba).

Ana tuntuntuni ne don aiki: An karbo daga Abu Abdurrahman as-Sulami ya ce: wanda yake karanta mana Alkur'ani daga sahabban Annabi (ﷺ) ya ba mu labari cewa su sun kasance suna karantar ayoyi goma daga Manzon Allah (ﷺ), ba sa ci gaba da wasu goman har sai sun ko yi abin da ke cikin wadannan na ilimi da aiki, suka ce, Sai mu ka koyi Ilimi da aiki tare.

Ya ku bayin Allah; Idan mai karatun Alkur'ani ya zo wajan sujjadar tilawa zai yi sujjada. Abu Hanifa ya ce, wajibi ce. Amma magana mafi rinjaye maganar Umar (R.A) cewa sujjadar tilawa mustahabbi ce ba wajibi ba. Kuma wannan ita ce maganar jamhurun malamai, siffar sujjadar shi ne ya yi kabbara ya yi sujjada.

Ya halatta mai karatu ya karanta Alkur'ani a zaune, ko a tsaye, ko a tafe, ko kwance, duk wannan ya halatta, domin Allah ta'ala ya ce,

﴿ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴾

[آل عمران: ١٩١].

(Wadannan da suke ambaton Allah a tsaye, da zaune, da kuma kishingde, suke tunani cikin halittar sammai da kasa).

Sai dai da zai zauna yana mai kaskantar da kai, da ya,fi da ya zauna yana mai kishingida kan gefensa. Annabi (ﷺ) ya kasance yana zaman harde bayan sallar Alfijir ya fuskanci alKibla yana ambaton Allah har rana ta fito.

Kuma yana daga ladaban karanta Alkur'ani, kada ya saukw Alkur'ani a kasa da kwana uku; saboda fadinsa (ﷺ) "Wanda ya karanta Alkur'ani cikin kasa da kwana uku ba zai fahimce shi ba". Abu Dawud da Tirmizi da Ibn Majah suka rawaito shi daga Ibn Umar (R.A).

Ya ku bayin Allah! A yau Haƙiƙa mafiya yawan mutane a yau sun shagala daga koyon Alkur'ani. Manya sun shagala da duniya, yara sun shagala da karatun boko a makarantun da ba sa bawa koyar da Alkur'ani isasshan lokaci, ko kulawa da ta kamata, kuma babu malamai da za su dauki alhakin kula da karatunsa. Ragowar lokutan yaran kuwa ana asarar sa ne a wasa, abin da ya haifar da jahiltarsu ga Alkur'ani, da nesantar su daga gare shi. Har ka ga mutum yana dauke da wata babbar shaidar karatu, amma ba zai iya karanta aya daya ta littafin Allah daidai ba. Har lamarin ya kai ga masallatar dadama sun rasa limamai saboda karancin makaranta alkur'ani. Dalilin haka, na farko watsi da iyaye suka yi da 'ya'yansu, da rashin damuwarsu da wannan ɓangare. Dayansu bai san menene halin dansa yake ciki ba dangane da Alkur'ani ba. Har musulmi dadama suka kauracewa Alkur'ani. Wannan shi ne abin da Manzo (ﷺ) ya kai kokensa, da fadinsa:

﴿ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴾ [الفرقان: ٣٠].

(Ya Ubangiji haƙiƙa mutane na sun riƙi wannan Alkur'ani a matsayin abin kauracewa).

Ibn Kasir – Allah ya jifansa – ya ce, barin bibiyar ma'anarsa da fahimtarsa yana daga kaurace masa. Barin aiki da shi, da kamanta umarce-umarcensa, da nisantar hane-hanensa yana daga nisantar sa, karkata daga gare shi zuwa waninsa na daga wafa ko magana ko wasa ko wani zance ko wata dariƙa wacce ba ta Alkur'ani ba, yana daga cikin kaurace masa.

Ya ku bayin Allah! Haƙiƙa dole ne a koyi Alkur'ani daga Malamai da suka iya karanta shi. Mutum ba zai wadatu da tashin bakinsa daga cikin Mushafi ba, domin koyar Alkur'ani daga bakin mai koyarwa kwararre shi ya fi kyau, ya fi tabbatar da kiyayewa; domin ba za a iya koyansa ta hanyar karatun rubutunsa ba, sabonda kamar yadda kowa kan iya gani, mutane dadama daga waɗanda suka koyi alkur'ani ta hanyar karanta shi ba tare da malami ba, sukan yi ta tabka kurakurai wajen karanta shi. Saboda haka dole ne ya sami malami da ya kware da zai nuna masa lafazan Alkur'ani. Haƙiƙa tsangayoyi da makarnatun allo sun yi yawa na koyar da Alkur'ani. Sai dai abin takaici babu mai gudanar da su, face mutanen da suka haddace Alkur'ani babu tantancewa ko tajwidi, ba sa kyautata karatun koda aya daya karatu ingantacce abin kyautatawa, tare da rashin kulawarsu da tarbiyyar Almajirai da ke hannunsu, da barinsu sasakai kamar tumaki suna yawo a titina, da gidajen mutane, babu isasshan abinci, ba kiwon lafiya, ba makwanci mai kyau, duk wannan da sunan Alkur'ani. Wannan wallahi aiki ne da yake munanawa Alkur'ani, yake munanawa musulunci, ya sanya maƙiya Musulunci suna kallon wannan mummunan aiki da ake aikatawa waɗannan kananan yara a matsayin ɓangare na wajban Musulunci, kuma daya daga abubuwan da ake buƙata domin haddace Alkur'ani, alhali musulunci ba ruwansa da duk wannan. Ya wajaba ga

Gwamnonin jihohin musulmi su kula da nauyin da ya rataya a wuyansu game da wannan lamari, su kawo mafita ta karshe, su tserar da musulunci da Alkur'ani daga laifin mutane jahilai. Kokarin da ake yi game da wannan kadanne idan anyi la'akari da girman matsalar da habakarta. Mafificiyar hanya ita ce wayar da kan Musulmi da iyayan yara, musamman a karkara da kauyuka, da samar da makarantun haddace Alkur'ani isassu wadanda za su ginu a kan tushen shari'ah nagarta.

Ya ku bayin Allah; Wanda ya koyi littafin Allah to ya kiyaye shi, ya yawaita karanta shi da tuntuni a cikins, da fhaimtarsa cikin kaskantar da kai da halarto da zuciya. Manzon Allah (ﷻ) ya ce: (Wanda ya karanta harafi daga littafin Allah yana da ladan kyakkyawan aiki daya, shi kuwa kyakkywan aiki yana da ladan goma kwatankwacinsa, ba zance Alif-Lam-Mim, harafi daya ne. Sai dai Alif harafi ne – Lam harafi ne, Mim harafi ne). Tirmizi ne yarawaito kuma ya ce hadisi ne ingantacce.

Ibnul Kaiyim – Allah ya ji kansa – ya ce, “Ka lura da zancan Alkur'ani kaga wani sarki wanda mulki duk nasa ne, ya bo duka nasa ne, ragamomin lamurra a hannunsa suke duka, yana yiwa bayinsa nasiha, ya shiryar da su a bisa abin da farin cikinsu da rabautar su ke ciki, yake kwadaitar da su cikinsa, yana gargadinsu daga abin da hallakarsu ke ciki. Yana sanar musu da kansa da sunayansa da siffofinsa. Ya soyu zuwa gare su da ni'imominsa da falalolinsu. Ya tuna musu da ni'imominsa akansu, ya umarce su da yin abin da za su cancanci cikamakinta da su. Ya tuna musu da abin da ya tanadar musu na karama in sun bi shi, da abin da ya tanadar musu na ukuba in sun saɓe shi. Ya ba su labarin yadda yake yi da masoyansa da maƙiyansa, da ya ya ƙarshan waɗannan da waɗancan. Ya buga misalai, ya nau'anta dalilai da hujjoji. Yana kira zuwa gidan aminci. Ya ambaci siffofinsa da kyawunsa. Yana gargadi game da gidan hallaka, yana tunatarwa da azabarsa da muninta. Ya tunatar da bayinsa buƙatuwarsu zuwa gare shi, kuma cewa su ba za su iya wadatuwa daga barinsa dai dai da ƙiftawar ido. To idan zukata suka ga sarki mai girma, mai rahama, mai kyauta, mai kyawu, a cikin Alkur'ani don me ba za su so shi ba?

Shi Alkur'ani mai tunatawa mutane Allah ne, mai kusantarwa zuwa gare shi ne, don haka ya wajaba musulmi ya kula da koyansa da yawaita karanta shi, domin shi haske ne da waraka da rahama, da ni'ima, da shiriya, da banbancewa tsakanin gaskiya da ƙarya, da ambato mai hikima da dalili.